

Judecătoria Soroca, sediul Florești
Judecător: Marcela Nicorici
Curtea de Apel Bălți
Judecători: S. Procopciuc, E. Grumeza și A. Garbuz

DECIZIE

31 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecător
judecătorii:

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Iuliana Oprea

examinînd recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” împotriva Întreprinderii de Stal „Aeroportul Internațional Mărculești” cu privire la încasarea datoriei, penalității și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 5 septembrie 2017, prin care apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” a fost respins, fiind menținută hotărîrea Judecătoriei Socora, sediul Florești din 1 februarie 2017,

A C O N S T A T A T:

La 19 septembrie 2016, Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii de Stal „Aeroportul Internațional Mărculești” cu privire la încasarea datoriei, penalității și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea pretențiilor a indicat că la 20 noiembrie 2009, între Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” în calitate de prestator și Întreprinderea de Stal „Aeroportul Internațional Mărculești” în calitate de beneficiar a fost semnat contractul de prestare servicii medicale nr. Yi-AIM, potrivit căruia Societatea cu

Răspundere Limitată „Viomed-Cord” a prestat servicii medicale (controlul medical obligatoriu, adresări programate, cure de tratament), acordate pentru 50 de angajați ai Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Mărculești” în perioada 1 decembrie 2009 – 1 noiembrie 2010, contra unei sume totale de 100000 lei.

Prin actul final semnat de părți la 23 februarie 2010, beneficiarul Întreprinderea de Stat „Aeroportul Internațional Mărculești” a confirmat că în baza contractului nr. YI-AIM din 20 noiembrie 2009, Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” a acordat servicii medicale la 54 de angajați ai întreprinderii însă, potrivit datelor de evidență contabilă a reclamantului, pârâtul nu a achitat pe deplin valoarea serviciilor medicale prestate și a acumulat o datorie în mărime de 60000 lei, confirmată inclusiv prin actul de verificare reciprocă, semnal de către ambele părți la 31 decembrie 2015.

Reclamantul a mai specificat că onorat pe deplin și conștient toate obligațiile asumate prin contract, prestând integral, în termenii stabiliți serviciile solicitate, însă Întreprinderea de Stat „Aeroportul Internațional Mărculești” nu și-a onorat obligațiile contractuale asumate și până în prezent nu a achitat contra-valoarea serviciilor, conform obligațiunilor asumate prin contract, acumulând o datorie în mărime de 60000 lei.

Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” a mai invocat că conform prevederilor contractului, pârâtul și-a asumat obligațiunea de a achita o penalitate în mărime de 0,2 % din suma restantă, în cazul neachitării în termenii stabiliți pentru fiecare zi de întârziere, respectiv, suma penalității pe care pârâtul urmează să o achite constituie 21600 lei.

Totodată, reclamantul a relatat că la somația de achitare benevolă a datoriei și soluționarea pe cale amiabilă a litigiului, Întreprinderea de Stat „Aeroportul Internațional Mărculești” nu a întreprins careva măsuri, prin urmare consideră că pârâtul nejustificat refuză executarea obligațiunilor contractuale ce țin de achitarea serviciilor prestate.

Solicită Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord”, încasarea din contul Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Mărculești”, în beneficiul reclamantului suma de 60000 lei – cu titlu de datorie, suma de 21600 lei – cu titlu de penalitate și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 1 februarie 2017, cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” împotriva Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Mărculești” cu privire la încasarea datoriei, penalității și a cheltuielilor de judecată a fost respinsă (f.d. 82, 85-90).

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a concluzionat că motivele invocate în cererea de chemare în judecată nu se încadrează în prevederile legii.

La 20 februarie 2017, Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea acestuia, casarea

hotărîrii Judecătoriai Soroca, sediul Florești din 1 februarie 2017 și emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea apelului a indicat că prima instanță la adoptarea hotărîrii nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, concluziile expuse în hotărîre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, fiind încălcate și aplicate eronat normele de drept procedural.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 5 septembrie 2017, apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” a fost respins, fiind menținută hotărîrea Judecătoriai Socora, sediul Florești din 1 februarie 2017 (f.d. 151, 152-154).

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant sunt neîntemeiate și nu și-au găsit reflectarea în probele acumulate la materialele dosarului.

Astfel, instanța de apel a indicat că prima instanță a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și incorect a aplicat normele de drept material și procedural, în consecință adoptînd o hotărîre întemeiată.

Invocînd ilegalitatea deciziei instanței de apel, la 26 octombrie 2017, Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord”, a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului a invocat că atît instanța de apel, cît și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a pricinii, fiind aplicate eronat normele de drept material.

Instanța de recurs constată că la dosar este anexată scrisoarea Curții de Apel Bălți, prin care copia deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 29 septembrie 2017 (f.d. 155), fiind recepționată de către recurent la 5 octombrie 2017 (f.d. 156).

Potrivit art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Prin urmare, instanța de recurs constată că recursul a fost declarat în termen.

La 6 decembrie 2017 în adresa intimatului a fost expediată copia recursului, însă pînă la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia

instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei rezultă că la 19 septembrie 2016, Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii de Stal „Aeroportul Internațional Mărculești”, prin care a solicitat încasarea din contul Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Mărculești”, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” suma de 60000 lei – cu titlu de datorie, suma de 21600 lei – cu titlu de penalitate și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătorei Socora, sediul Florești din 1 februarie 2017, menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 5 septembrie 2017, cererea de chemare în judecată a fost respinsă.

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din prezenta speță, în coroborate cu probele atașate la dosar, menționează că este prematură concluzia primei instanțe, menținută prin decizia instanței de apel.

Or, soluțiile instanțelor ierarhic inferioare vin în contradicție cu circumstanțele cauzei, instanțele de judecată respingând acțiunea pe motiv că ar fi fost depusă cu omiterea termenului stabilit prin lege.

În acest sens, instanța de recurs raportul raportul obligațional dintre părțile litigante, rezultă din contractul nr. 20/11/09 VI-AIM de prestări servicii medicale din 20 noiembrie 2009, prin care Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” s-a obligat să presteze servicii medicale (controlul medical obligatoriu, adresări programate, cure de tratament) angajaților Întreprinderii de Stal „Aeroportul Internațional Mărculești” în perioada 1 decembrie 2009 – 1 noiembrie 2010, contra unei sume totale de 100000 lei.

Totodată, Colegiul menționează că potrivit clauzelor contractuale stabilite între părțile actului juridic enunțat, achitarea serviciilor medicale efectuate se vor achita în termen de 30 zile, din momentul încheierii contractului (f.d. 22).

În această ordine de idei, instanța de recurs punctează că reclamantul-recurent prin acțiunea înaintată a pretins încasarea sumei de 60000 lei din contul Întreprinderii de Stal „Aeroportul Internațional Mărculești” în beneficiul Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord”, cu titlu de datorie rezultată ca urmare a onorării parțiale de către intimatul-pârît a obligațiilor stabilite prin contractul nr. 20/11/09 VI-AIM de prestări servicii medicale din 20 noiembrie 2009.

Prin urmare, Colegiul menționează că materialele administrate la dosar și anume actul de verificare ce vizează perioada 1 octombrie 2005 – 31 decembrie 2015, semnat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” și Întreprinderea de Stal „Aeroportul Internațional Mărculești”, certifică existența datoriei în sumă de 60000 lei. Mai mult decât atât, intimatul-pârît a recunoscut în scris datoria existentă față de Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” (f.d. 13).

Instanța de recurs punctează că instanțele ierarhic inferioare au tratat superficial probele și circumstanțele evocate supra, prin urmare eronat au constatat începutul curgerii termenului de prescripție extinctivă.

Astfel, este oportun de a reliefa prevederile 267 alin. (1) CC, care statuează expres că termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

De menționat că prescripția extinctivă ca termen juridico-civil se răsfrânge asupra posibilității apărute la persoană fizică sau juridică de a-și apăra dreptul încălcat pe calea acțiunii civile. Posibilitatea persoanei fizice sau juridice de a primi apărarea pe calea acțiunii civile reprezintă dreptul subiectiv la apărare pe calea acțiunii civile, denumit dreptul la acțiune. Apărut din cadrul raportului juridic civil, dreptul la acțiune reprezintă dreptul de a cere de la instanța de judecată emiterea hotărârii, care ar admite acțiunea, sau dreptul la admiterea acțiunii, care urmează a fi respectat în situația în care a fost respectat termenul de prescripție.

Instanța de recurs accentuează asupra faptului că la 31 decembrie 2015 Întreprinderea de Stal „Aeroportul Internațional Mărculești” a recunoscut datoria în sumă de 60000 lei, existentă față de Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord”, prin urmare, termenul prescripției extinctive pentru înaintarea acțiunii date, începe să curgă din 31 decembrie 2015.

Or, potrivit art. 277 alin. (1) și (2) CC – cursul prescripției extinctive se întrerupe în cazul intentării unei acțiuni în modul stabilit și în cazul în care debitorul săvârșește acțiuni din care rezultă că recunoaște datoria. După întreruperea cursului prescripției extinctive, începe să curgă un nou termen. Timpul scurs pînă la întreruperea cursului prescripției extinctive nu se include în noul termen de prescripție extinctivă.

Prin urmare, recunoașterea datoriei la 31 decembrie 2015 de către Întreprinderea de Stal „Aeroportul Internațional Mărculești” se încadrează perfect în prevederile art. 277 alin. (1) lit. b) CC în sensul întreruperii cursului prescripției extinctive și data recunoașterii acțiunii în impune începerea curgerii unui nou termen în interiorul căruia Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” poate să-și apere drepturile rezultate din contractul nr. 20/11/09 VI-AIM de prestări servicii medicale din 20 noiembrie 2009.

Astfel, avînd în vedere că dreptul la acțiune a Societății cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” curge din 31 decembrie 2015, reclamantul-recurent înaintînd acțiunea la 19 septembrie 2016 a respectat termenul stabilit prin lege în interiorul căruia urma a fi înaintată cererea de chemare în judecată.

În continuare, instanța de recurs punctează că părțile contractului nr. 20/11/09 VI-AIM de prestări servicii medicale din 20 noiembrie 2009 au convenit și asupra clauzei penale, prin care au stabilit că pentru neachitarea în termenul stabilit va fi percepută o penalitate de 0,2 % din suma ce urma a fi achitată pentru fiecare zi de întârziere (f.d. 22).

Colegiul precizează că potrivit art. 624 alin. (1) și (5) CC – clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun. Debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea nu se datorează vinovăției sale.

De menționat că clauza penală constituie o evaluare convențională și prealabilă a eventualelor prejudicii pe care debitorul va fi obligat să le plătească în cazul neexecutării prestației la care s-a îndatorat. Debitorul este ținut să plătească clauza penală atunci când sunt întrunite toate condițiile acordării de despăgubiri, adică se impune ca neexecutarea să provină din vina debitorului, circumstanță ce se regăsește în speța dată.

Instanța de recurs punctează că potrivit art. 130 alin. (1)-(3) CPC, instanța judecătorească apreciază probele bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

Colegiul specifică faptul că circumstanțele relatate supra atrag încălcarea dreptului recurenților-reclamanți la un proces echitabil, respectarea căruia este accentuată și în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Concomitent, conform art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 373 CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

În sprijinul normelor naționale vin și reglementările Curții Europene pentru Drepturile Omului, jurisprudența căreia își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri de a beneficia de respectarea acestor norme, fiind piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

La rejudecarea cauzei, se va ține cont de criticile invocate în textul deciziei și se va înlătura omisiunile admise, pentru asigurarea unei judecări corecte și legale a pretențiilor înaintate.

Din considerentele menționate, avînd în vedere faptul că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii pentru rejudecare în Curtea de Apel Bălți.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord”.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 5 septembrie 2017 în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Viomed-Cord” împotriva Întreprinderii de Stal „Aeroportul Internațional Mărculești” cu privire la încasarea datoriei, penalității și a cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de apel – Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător
judecători

Valeriu Doagă

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan

Iuliana Oprea